

LISA 1

Paistu Kooli direktori 21.10.2025 käskkirja nr 1-2/25/2

KINNITATUD

Paistu Kooli õppenõukogu 27.08.2025 protokoll nr 1-5/25/6

Paistu Kooli hoolekogu 27.08.2025 protokoll nr 1-4/25/7

Paistu Kooli õpilasesinduse 02.05.2025 protokoll nr 6-1/25/8

PAISTU KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Sisukord

I ÜLDSÄTTED	5
II PAISTU KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA	7
1. PAISTU KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA	7
1.1. Paistu Kooli väärtused.....	7
2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	8
2.1. Paistu Kooli õppe- ja kasvatusesmärkide määratlemisel on peetud silmas järgmist:	8
2.2. Lõpetades kooli on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused.....	9
2.3. Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused.....	9
2.4. Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut.....	9
3. ÕPPEKORRALDUS PÕHIKOO LIS	11
3.1. Põhihariduse alusväärtused	11
3.2. Põhikooli sihiseade	11
3.3. Pädevused.....	12
3.3.7. I kooliastmes (1. - 3. klass) taotletavad pädevused	14
3.3.7.2. Õppe ja kasvatus rõhuasetused I kooliastmes	15
3.3.8. II kooliastmes (2.- 6. klass) taotletavad pädevused	16
3.3.8.2. Õppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes.....	17
3.3.9. III kooliastmes (7. – 9. klass) taotletavad pädevused.....	18
3.3.9.2. Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes	19
3.4. Tunnijaotusplaan põhikoolis	19
3.5. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides	21
3.6. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste põhjendused	21
3.7. Valikainete ja võõrkeelte valik	22
3.9. Õppeperioodi sees on lubatud:.....	22
3.10. Läbivate teemade ja lõimingute rakendamine	22
3.10.2. Läbivate teemade rakendamine.....	28
3.10.3. Läbivate teemade kirjeldused	29
3.11. Lõimingu rakendamine	39
3.12. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted.....	42
3.13. Õppeaeg	42
4. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA	44

5. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISEKS JA ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED	44
6. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI JA NENDE KÄSITLEMISE MAHT	47
6.1. Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks	47
7. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	
7.1. Loovtöö erinevad vormid:	49
7.2. Loovtöö eesmärk on	49
7.3. Loovtöö korraldamine	50
7.4. Loovtöö teema valimine	51
7.5. Loovtöö hindamine	51
8. KARJÄÄRINÕUSTAMISE KORRALDUS	53
9. HINDAMISE KORRALDUS PÕHIKOO LIS	55
9.3. Hindamise meetodid	55
9.4. Kujundav hindamine	56
9.5. Hindamine viie palli süsteemis	56
9.6. Hindeliste tööde korraldus	57
9.7. Tasemetööde, üleminekueksamite, loovtööde korraldus	58
9.8. Hindamisest teavitamine	58
10. JÄRELEVASTAMINE	60
10.1. Hindeliste tööde järelevastamine	60
10.2. Korduseksamid	60
10.2.1. Põhikooli lõpueksami korduseksam	60
11. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE	61
11.1. Käitumise hindamine	61
11.2. Hoolsuse hindamine	61
11.3. KOKKUVÕTTEV HINDAMINE: TRIMESTRI-, POOLAASTA JA AASTAHINNE	62
12. TÄIENDAV ÕPPETÖÖ	62
13. KLASSIKURSUSE KORDAMINE	64
14. HINDE JA HINNANGU VAIDLUSTAMINE	65
15. PÕHIKOO LI LÕPETAMINE	66
16. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE	68
17. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEGEVUSTE RAKENDAMISE KORD	69
17.1. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted	69

17.2. Individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine ja selle alusel õppivate õpilaste hindamine	71
18. PÕHIKOOLI SIHISEADE LIHTSUSTATUD ÕPPES	72
18.2. Pätevused	73
18.3. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa	74
18.3. Õppekorraldus	78
18.5. Hindamine	79
19. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	80
19.1. Õpetaja töökava	80
20. KOOLI ÕPPEKAVA MUUTMISE ALGATAMINE	82

I ÜLDSÄTTED

- Paistu Kool tegutseb koolieelse lasteasutusena ja põhikoolina. Kooli tegevuse eesmärgiks on võimaldada koolieast noorematele lastele hoidu ning alushariduse omandamist, kooliealistele põhihariduse omandamist ja koolikohustuse täitmist. Koolieelse lasteasutuse ja põhikooli õppekavad on eraldi dokumendid.
- Paistu Kooli (edaspidi Kool) õppekava aluseks on Eesti Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 ja Eesti Vabariigi valitsuse 20.10.2011.a. määrus nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lg 3.
- Paistu Kooli põhikooli õppekava (*edaspidi õppekava*) on Paistu Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Küsimustes, mis ei ole kooli õppekavas sätestatud, lähtutakse Põhikooli riiklikust õppekavast. Kooli õppekava koostamisel on arvestatud piirkonna ja kogukonna vajadusi ning materiaalseid ressursse.
- Kooli õppekava on väljundipõhine, st rõhuasetus on õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Hindamise aluseks on õpitulemustele toetuvad kriteeriumid, mis on eelduseks kujundava hindamise rakendamisel. Õppeprotsessi ja hindamiskriteeriumide kirjeldamine toimub õpetaja töökavas.
- Õppekava koosneb üldosast ja selle lisadest (ainevaldkondade kavad jm).
- Ainevaldkonniti esitatakse õppe-eesmärgid, valdkonnapädevused, lõimingut ja läbivaid teemasid puudutav ning valdkonna erisuste olemasolul hindamise alused.
- Ainekavades esitatakse klassiti õpisisu ja õpitulemused.
- Kooliastmed on järgmised:
I aste: 1. – 3. klass;
II aste: 4. – 6. klass
III aste: 7. – 9. klass
- Kooli õppekava arendamisse kaasatakse kooli õpetajad, õpilased, vanemad ja kooli pidaja esindajad.
- Õppetöö on põhikoolis korraldatud trimestritena ja poolaastatena ning tsüklitena.

- Kooli õppekava üldosas esitatakse:
 - kooli eripära, väärtused ning õppe- ja kasvatusesmärgid;
 - üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine;
 - läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted;
 - lõimingu põhimõtted;
 - ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
 - ainevaldkonnad ja tunnijaotusplaan;
 - liikluskasvatuse teemad kooliastmeti, nende käsitlemise maht;
 - loovtöö korraldamise põhimõtted ja temaatilised rõhuasetused III kooliastmes;
 - karjäärinõustamise korraldus;
 - õppe ja kasvatus korraldus ning ajakasutus (projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg);
 - hindamise korraldus;
 - hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamise põhimõtted;
 - õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
 - õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
 - kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

II PAISTU KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1. PAISTU KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

1.1. Paistu Kooli väärtused

1.1.1. Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldinimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

1.1.2. Paistu Kooli **missioon** on luua igale õppijale toetav ning positiivne kasvu- ja õpikeskkond mitmekülgse ning tasakaalus isiksuse arenguks. Pakkudes lisaks ettevõtlusõpet.

1.1.3. Paistu Kooli **visioon**. Paistu Kool on kaasaegne lasteaed ja kool, kus väärtustatakse lasteaiast põhikooli lõpuni individuaalset arengut, koostööd, ettevõtlikust ja ümbritsevat keskkonda¹.

1.1.4. Paistu Kooli **põhiväärtused** on:

- **Areng.** Oleme uuele avatud ja väljakutseteks valmis. Kuna maailm on pidevas muutumises, siis peame muutuma ka meie. Oleme suunatud lahendustele. Teame, et eksimine on arenguprotsessi loomulik osa ning, et õppida saab nii enda kui ka teiste vigadest.
- **Hoolivus.** Igäüks on väärtuslik. Hooliv inimene oskab teise inimese tunnetega arvestada, ta on salliv, mõistev ja lugupidav. Hoolivus loob vundamendi headele suhetele.
- **Koostöö.** See on üksteisega arvestamine, üksteiselt õppimine ja koos tegutsemine. Hea koostöö eeldus on usaldus ja teadmine, et igäühe panus on oluline. Koostöises

¹ Meie põhikooli lõpetanud noored on teadlikult. Neil on võimalus jätkata oma haridusteed seal, kus ise soovivad, sest kool on teadlikult andnud noortele võimaluse osaleda karjäärinõustamistel ja -loengutel. Samuti on toetatud ettevõtlikkust, et noored oleksid tulevikus aktiivsed, julged, innovaatilised ning avatud uutele lahendustele.

keskkonnas kasvavad, õpivad ja tegutsevad õnnelikud õppijad, töötajad ja lapsevanemad. Eesmärkide saavutamiseks ning parimate lahendusteni jõudmiseks oleme valmis andma ja vastu võtma konstruktiivset tagasisidet.

- **Loovus.** Loov inimene näeb erinevates olukordades ja väljakutsetes võimalusi. Loov olles on lihtsam muutustega kaasa minna. Loovuses väljendub inimese oma isikupära.
- **Tasakaal.** Teadlikkus iseendast ja ümbritsevast loob võimaluse tasakaalu saavutamiseks iseendas ja suhetes teistega.
- **Vastutus.** Vastutan enda mõtete, tegude ja õppimise eest. Vastutustundlik inimene on usaldusväärne.

1.1.5. Paistu Kool on rahvuskultuuri ja isamaalist haridust väärtustav Mulgimaa kool, kus läbi folkloorse tegevuse ja integreeritud tantsuõpetuse kantakse edasi paikkonna pärimust, toetatakse isamaaliste väärtuste ning hoiakute kujunemist läbi Kaitseliidu noorteorganisatsioonide Noored Kotkad ja Kodutütred toetamise, arendatakse loovust ja pakutakse õpilastele võimalusi loominguliseks eneseväljenduseks.

1.1.6. Kooli geograafiliselt ja looduslikult soodne asukoht pakub mitmekesiseid õuesõppevõimalusi.

1.1.7. Õppetöö kavandamisel arvestatakse kooli asukohaga Mulgimaal.

1.1.8. Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1. Paistu Kooli õppe- ja kasvatusesmärkide määratlemisel on peetud silmas järgmist:

2.1.1. Inimese areng selle terviklikkuses on kooli kõrgeim siht ja väärtus.

2.1.2. Muutuvas maailmas erinevate maailmakäsitustega kokku puutudes määratleb inimene end, võtab endale vastutuse oma elukäigu kujundamise eest.

2.1.3. Kõige tähtsam on õppida õppima ja leidma teaduspõhist infot, sest kiiresti teisenevas

maailmas vananevad teadmised kiiresti.

2.1.4. Soov areneda ja õppida, võime analüüsida omaenese ja teiste kogemusi, koostööoskused, käitumiskultuur ning eetilisus loovad eeldused elus toimetulekuks ning muutavas maailmas orienteerumiseks.

2.1.5. Elukestev õpe võimaldab üksikisikul ja ühiskonnal väärikalt toime tulla kiiretest ja vastuolulistest arengutest tulenevate väljakutsetega.

2.1.6. Üldhariduslik õpe toetab kodanikuühiskonna arengut.

2.2. Lõpetades kooli on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused.

Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 4 lõikes 3 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9, §11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava ainevaldkondades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2006.a. soovitusel „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“ sätestatut.

2.3. Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

2.3.1. Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamise, kuid mõningase iseseisvusega.

2.4. Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

2.4.1. Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksuteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

2.4.2. Põhikooli õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne

areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

2.4.3. Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest.

2.4.4. Põhikooli õpilasele on loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

2.4.5. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks.

2.4.6. Kool arvestab põhikooli osas õppetöö korraldamisel kaasava hariduse põhimõtteid. Tulenevalt õpilase individuaalsetest vajadustest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, kooli tugispetsialistide ja kooliväliste spetsialistide koostöös.

3. ÕPPEKORRALDUS PÕHIKOO LIS

3.1. Põhihariduse alusväärtused

3.1.1. Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut.

3.1.2. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

3.1.3. Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

3.1.4. Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest.

3.1.5. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

3.1.5. Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

3.2. Põhikooli sihiseade

3.2.1. Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

3.2.2. Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

3.2.3. Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpiuskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise

mõtlemisvõime, teadmiste ja tehtelist omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

3.2.4. Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

3.2.5. Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

3.2.6. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

3.2.7. Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

3.3. Pädevused

3.3.1. Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

3.3.2. Riiklikus õppekavas eristatakse üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.

3.3.3. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

3.3.4. Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi,

väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

3.3.5. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

3.3.6. Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu.

3.3.7. I kooliastmes (1. - 3. klass) taotletavad pädevused

3.3.7.1. Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid ära õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;

- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

3.3.7.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

3.3.7.2.1. Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;

5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;

6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

3.3.7.2.2. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

3.3.7.2.3. Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

3.3.8. II kooliastmes (2.- 6. klass) taotletavad pädevused

3.3.8.1. Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;

- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

3.3.8.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

3.3.8.2.1. Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine.

Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmiste ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

3.3.8.2.2. Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

3.3.9. III kooliastmes (7. – 9. klass) taotletavad pädevused

3.3.9.1. Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

3.3.9.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

3.3.9.2.1. Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

3.3.10. Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamist ja valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakute saavutatuse kohta antakse õpilasele kirjeldavat tagasisidet kooli määratud viisil.

3.4. Tunnijaotusplaani põhikoolis

	I kooliaste				II kooliaste				III kooliaste			
		1.	2.	3.		4.	5.	6.		7.	8.	9.
1) Eesti keel	19	7	6	6	11	5	3	3	6	2	2	2
2) Kirjandus	0				4		2	2	6	2	2	2
4) A-võõrkeel	3			3	11	3+1	3+1	3	9	3	3	3

5) B-võõrkeel saksa keel ja vene keel	0				3			3	9	3	3	3
6) Matemaatika	13	3+1	3+1	4+1	15	5	4+1	5	13	5	4	4
7) Loodusõpetus	4	1	1+1	1	7	2	2	3	2	2		
8) Geograafia	0				0				5	1	2	2
9) Bioloogia	0				0				6	1+1	2	2
10) Keemia	0				0				4		2	2
11) Füüsika	0				0				4		2	2
12) Ajalugu	0				4		1+1	2	6	2	2	2
13) Inimeseõpetus	2		1	1	2		1	1	2	1	1	
14) Ühiskonnaõpetus	0				1			1	2			2
15) Muusika	6	2	2	2	4	2	1	1	3	1	1	1
16) Kunst	5	2	2	1	3	1	1	1	3	1	1	1
17) Tehnoloogia-õpetus	4	1	2	1	6	2	2	2	5	2	2	1
19) Kehaline kasvatus	10	2 + 1T	3 + 1T	2+ 1T)	10	3+ 1T	3+1 T	2	6	2	2	2
20) informaatika	2		1	1					1		1	
Ettevõtlusõpetus vaba tunniressurss					3	1	1	1	3	1		0,5
Karjääriõpetus												0,5
	8	2	4	2	10	4	5	1	4	2	1	1
maksimaalne nädalakoormus		20	23	25		25	28	30		30	32	32

3.5. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides

		1.	2.	3.		4.	5.	6.		7.	8.	9.
A-võõrkeel	0				2	1	1		0			
Matemaatika	3	1	1	1	1		1		0			
Loodusõpetus	1		1		0				0			
Bioloogia	0				0				1	1		
Ajalugu	0				1		1		0			
Kehaline kasvatus	1		1		4	1	1	2	0			
20) informaatika	2		1	1					1		1	
Ettevõtlusõpetus vaba tunniressurss					3	1	1	1	1,5	1		0,5
Karjääriõpetus									0,5			0,5
Kokku	7	1	4	2	11	3	5	3	4	2	1	1

3.6. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste põhjendused

Paistu Kooli põhikooli osa tunnijaotusplaanis klassidele ei ole muudetud riikliku õppekava kohustuslike ainete nimistut. Vaba tunniressursi arvelt on suurendatud tundide arvu eesti keeles, A- võõrkeeles, matemaatikas, loodusõpetuses ja ajaloos, et toetada nimetatud õppeainetes riiklikus õppekavas esitatud materjalide ja püstitatud eesmärkide omandamist õpilastele jõukohases tempos. 1.klassis on suurendatud vaba tunniressursi arvelt kehalise kasvatus tundide arvu, et tagada õpilaste piisav üldfüüsiline areng ja liikumisvajadus.

3.7. Valikainete ja võõrkeelte valik

3.7.1. Valikaine informaatika õppeainena Paistu Koolis on valik 2., 3. ja 8. klassis. Lisaks on valikaine ettevõtlusõpetus 4., 5., 6., 7. ja 9. klassis ning ettevõtlusõpetuse lisana on karjääriõpetus 9. klassis ning kõik valikaine tunnid toimuvad vaba tunniressursi arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud suurimat lubatud õppekoormust nädalas

3.7.2. A-võõrkeelena õpetatakse Paistu Koolis inglise keelt alates 3. klassist

3.7.3. B-võõrkeelena saab õpilane valida vene keele või saksa keele alates 6. klassist

3.7.4. Tulenevalt õpilaste arvust klassis ja nende õppetöö tasemest, võib moodustada erinevates õppeainetes õpperühmasid.

3.8. Kehalise kasvatuse ja tehnoloogia tunni läbiviimine

3.8.1. Poistele ja tüdrukutele viiakse läbi eraldi kehalise kasvatuse tunnid alates 8. klassist.

3.8.2. Poiste ja tüdrukute vähesusel klassis liidetakse vähemus eelneva/järgneva/ klassi õpilastega, kui liitmise tulemusena rühma suurus ei ületa kehalises kasvatuses 20 õpilast ja tööõpetuses 12 õpilast.

3.9. Õppeperioodi sees on lubatud:

Kasutada õppereisideks ja –käikudeks 1 õppepäev 1. – 6. klassides ja 2 õppepäeva 7. – 9. klassides.

3.10. Läbivate teemade ja lõimingute rakendamine

3.10.1. Paistu Kooli õppekava läbivad teemad on:

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;

- arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
 - kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tunda haridus- ja koolitusvõimalusi;
 - tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tunda õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.
- Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: ettevõtete külastus, kohtumised erinevate elualade esindajatega, lastevanemate ja vanavanemate kutsumine klassi, situatsiooni- ja rollimängud, arutelud.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalikuid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: osavõtt keskkonnateemalistest kampaaniatest, osalemine ülevabariigilistes projektides, koolisiseste projektide koostamine ja läbiviimine, õuesõpe, uurimused, matkad, ekskursioonid, laagrid, õppefilmid, õppekäigud, koostöö RMK-ga. Loomade ja lindude toitmine.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonna liikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: õpilasesinduse järjepidev toimimine, tuntud külaliste kutsumine kooli ja klassi, õpilastele esinemis- ja võistlemisvõimaluste pakkumine erinevatel konkurssidel/võistlustel osalemise kaudu, esinemisvõimaluste loomine kooli üritustel, õppekäigud ja –ekskursioonid, heategevuslike ürituste korraldamine, kooli osalemine laulu- ja tantsupeol, heategevuskampaaniates osalemine, klassi ürituste korraldamine, laadad.

Kultuuriline identiteet

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilast suunatakse:

- mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijjana ja kultuuride vahendajana;

- mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist;
- tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: osavõtt maakonna ja üleriigilistest laulu- ja tantsupidudest, teatrietenduste ühiskülastused, muuseumide külastused, spordivõistluste ja kontserdi külastus, rahvakalendri- ning tänapäevaste tähtpäevade tähistamine, uurimistööd, konkurssidest ja viktoriinidest osavõtt.

Teabekeskkond

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; - kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskkondi;
- arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

Läbiva teema „Teabekeskkond“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: uurimistööd, artiklite kirjutamine, loengud turvalisest interneti kasutusest, töö ajalehtede ja ajakirjadega, info otsimine, intervjuude koostamine ja läbiviimine.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi:

e- õppematerjalide kasutamine ainetundides, diktofoni kasutamine, fotokonkursid, mänguliste ja õppeprogrammide kasutamine, loovtööde vormistamine.

Tervis ja ohutus

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis. Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse tervise valdkonnas:

- terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisel
- kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- leidma ning kasutama usaldusväärset terviseavet ja abiteenuseid;
- teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

Ohutuse valdkonnas:

- tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- vältima ohuolukordadesse sattumist;
- kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejatega;
- tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema raames kavandatakse järgmisi tegevusi: lastevanematele ja peredele, laagrid, koostöö Päästeametiga, loengud, praktilised õppused, koostöö politseiga, spordipäevad, matkad, jalgrattalubade taotlemine.

Väärtused ja kõlblus

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
- analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
- arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;

- juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: õpioskuste teadlikku arendamist ja hindamist, ülekoolilised kogunemised, hommikuringid klassides, pidev erinevate väärtustemate käsitlemine, aktused, arutelud, rollimängud, vanavanemate päev.

3.10.2. Läbivate teemade rakendamine

3.10.2.1. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

3.10.2.2. Läbivad teemad realiseeruvad kogu kooli tegevuse kaudu. See tähendab, et neid peetakse silmas:

- 1) õpikeskkondades, mida kooli tegevus puudutab: õpperuumid ja muud kooliruumid; lähim sotsiaalne ümbrus, virtuaalsed kooliga seotud keskkonnad (Stuudium, kooli koduleht);
- 2) kooli tegevuste kavandamisel tehtavas koostöös: õpilased, õpetajad jt koolitöötajad, kooli juhtkond, lapsevanemad ja hoolekogu, kooli partnerid, KOV asutused ja kodanikeühendused;
- 3) õppe- ja kasvatustegevustes: aineõpetus, ainetevahelised projektid, klassijuhatajatöö, kooli üritused ja klassiväline töö;
- 4) valikainete valikul: valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 5) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös: õpilased võivad läbivast teemast lähtudes teha valiku loovtööks, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 6) erinevates aktuaalsetes olukordades: õpilaste tõstatatud küsimused, õpilaste positiivselt või negatiivselt silmatorkav tegevus, päevakajalised sündmused koolis ja väljaspool seda;
- 7) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.10.3. Läbivate teemade kirjeldused

3.10.3.1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine”

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- 3) arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemusele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema,

millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilasetulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

3.10.3.2. Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng”

Õpilast suunatakse:

- 1) aru saada loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saada inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse

säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksisüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3.10.3.3. Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- 4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- 6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

3.10.3.4. Läbiv teema „Kultuuriline identiteet”

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist;
- 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse

jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuses kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

3.10.3.5. Läbiv teema „Teabekeskond ja meediakasutus”

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma

temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisioskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

3.10.3.6. Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”

Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;

- 3) aru saada tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

3.10.3.7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”

Õpilast suunatakse:

tervise valdkonnas:

- 1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;

- 2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 4) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteavet ja abiteenuseid;
- 5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

ohutuse valdkonnas:

- 1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- 2) vältima ohuolukordadesse sattumist;
- 3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- 4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- 5) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- 6) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus).

Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid.

Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

3.10.3.8. Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”

Õpilasi suunatakse:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtme;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nendel alustel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutatdes kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma gutsemist jälgima ja reflekteerima.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitlemise kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid 7 kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmise. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

3.10.3.9. Läbiva teema „Mulgimaa”

Teemaga seondub kõik, mis puudutab ajaloolist Mulgimaad nii majanduslikust, looduslikust, kultuurilisest kui ajaloolisest aspektist. Õpilast suunatakse olema kursis ajalooliselt Mulgimaalt pärit Eesti elu ja kultuuri mõjutanud isikute tegevusega, majanduslike võimaluste ja ettevõtlusega ning hoidma ja kaitsma looduspärandit.

3.11. Lõimingu rakendamine

3.11.1. Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

3.11.2. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

3.11.3. Õpetajate poolt juhitud lõimingu kaudu pakutakse õpilastele motiveeritud õppimist, seostades teadmisi õpilase huvidest lähtuvalt ning soodustades sellega õpilase aktiivsust. Lõimingu kaudu vähendatakse päheõppimist ja soodustatakse leidmist, lahendamist ja oma lahenduste põhjendamist; saavutatakse, et teadmisi omandamine kriitiliselt ja läbimõeldult ning reaalse eluga seostades. Lõimingu kaudu muutub õppimine tähenduslikumaks ja tulemuslikumaks. Seda soodustavad suhtlemine ja arutelud. Kui õppetegevus on õpetajal kavandatud õpilasekesksena, arvestades õpilase ealisi iseärasusi, eelnevaid teadmisi ja kogemusi ning õpilasele antakse valikuvõimalusi ning pühendatakse aega arutelule, siis on ka lõimingu kasutamise eesmärk saavutatud.

3.11.4. Lõimingul on oluline roll fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Selle saavutamiseks kasutatakse probleem- ja avastusõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse. Lõiming võimaldab õpilastel areneda aktiivseteks enastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemuste põhjal ja seostatuna. Koolis püüeldakse selles suunas, et õpilasel tekiks suutlikkus ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kanda, ning tekiks suutlikkus koolis õpitut seostada ka argielu teadmise ja oskusega.

3.11.5. Lõiming on õpetajate teadlik tegevus seostades erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutataks õppekava ja õpetuse terviklikkus.

3.11.6. Lõimingu saavutamist kirjeldatakse ainekavades. Kool rakendab I kooliastmes, II ja III kooliastmes aineõpetuse põhimõtteid. Õppeained püsivad ka aineõpetuses, samuti nende tööviisid, kuid need ei esine iseseisvatena, vaid on seotud keskse teemaga, mille ümber lõimitakse kogu õppetegevus. Lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika seos õppe ja kasvatustegevuse tervikuks. Kooli eesmärgiks on luua keskkond, kus laps areneb loomulikult ning kogu õpetus toimub läbi keskse teema erinevate tegevuste kaudu. Üldõppe kaudu on lõimitud eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunsti- ja tööõpetus. Iga õpetaja valib vajalike pädevuste saavutamiseks sobiva tempo, koormuse ja metoodikad. Vastava klassi või kooliastme lõpetamiseks fikseeritakse vajalikud õpitulemused kooli ainekavades. Tundide maht on vastavuses põhikooli riikliku õppekavaga.

Keskne teema	Mina ja kodu	Mina ja kodumaa	Mina ja maailm
Eesmärk	Keskendutakse õpilase minapildile, tervislikule eluviisile (sh vaimsele tervisele), perekonnale, sõprussuhetele, koostööle nii koolis kui ka koolist väljaspool.	Keskendutakse kodumaale, eelnevate põlvkondade pärandile, loodusele meie ümber.	Keskendutakse teabe töötlusoskusele, ümbritsevale keskkonnale ning selle säästmisele, oskusele rahaga ümber käia, eri rahvaste ja riikide tundmisele.
Alateemad	- Mina – minu emotsioonid, tunded, isikupära, tulevik jm; -minu meeled ja keha; -minu pere; - väärtused ja hoiakud; - pere traditsioonid ja	- Klass ja kool; -liiklus ja koolitee; -maaelu ja linnaelu; - elurikkus ja mitmekesisus; - elus ja eluta loodus; -muutused looduses;	- Mina ja teave; -raha ja majandus; - keskkond; - eluring; -säästlik eluviis, taaskasutus; - eri kultuurid, rahvad ja riigid.

	tähtpäevad; -minu sõprussuhted; -inimeste erinevused ja sarnasused; -töö ja ametid; -toitumine, liikumine, uni, hügieen ja tervis; -minu õigused ja kohustused.	- ajalugu; -minu elupaik, kogukond; -minu kodumaa; -mina kodanikuna.	
--	---	--	--

3.12. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

3.12.1. Paistu Koolis lähtutakse ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamisel eelkõige kooli põhieesmärkidest ja traditsioonidest. Iga õppeaasta alguses kavandatakse projektid kooli üldtööplaanis.

3.12.2. Kõikidel projektidel on projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda projekti eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Projektil peab olema selge eesmärk ja kindlad ajapiirid. Peale projekti toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

3.12.3. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted:

- osalemine projektides, olümpiaadidel, konkurssidel ning võistlustel on õppe- ja kasvatustöö lahutamatu osa;
- osavõtt nimetatud tegevustes on õpilastele vabatahtlik ja toimub vastavalt projekti, olümpiaadi, võistluse või konkursi juhendile ja korrale. Nimetatud tegevusi juhib määratud projekti koordinaator ja/või huvijuht.
- ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide, olümpiaadide, konkursside, võistluste läbiviimine toimub vastavalt väljakujunenud traditsioonidele;
- uutest projektidest osavõtu ja traditsioonilistest loobumise otsustab kooli pedagoogiline kollektiiv.

3.12.4. Kool toetab igati projektides, olümpiaadidel, konkurssidel jm õpilase enesearendamise ja ühtlasi kooli esindamisega seotud tegevust ning osutab igakülgset kaasabi vastavalt võimalustele ja vajadustele.

3.13. Õppeaeg

3.13.1. Õppetöö Paistu Koolis toimub päevases õppevormis.

3.13.2. Õppeperioodi pikkuseks õppeaastas on 175 õppepäeva, mis jaguneb kaheks poolaastaks ja kolmeks trimestriks.

3.13.3. Õppeaasta kestab 1. septembrist kuni järgmise aasta 31. augustini. Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva (35 nädalat).

3.13.4. Õppeaasta arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, trimester, poolaasta, õppeaasta.

3.13.5. Õppeaastas kuni 35-tunnise koormusega õppeainete puhul pannakse välja poolaasta ja aastahinne. Samuti tehnoloogia õppeaines pannakse välja poolaasta ja aastahinne.

3.13.6. Koolivaheajad ja eksamiperioodi ajad vastavalt HTM korraldusele.

3.13.7. Õppeaastas on kolm trimestrit.

3.13.8. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on tunniplaan, mille kinnitab direktor, ja kooli üldtööplaan, mille kinnitab õppenõukogu.

- 3.13.9. Kool rakendab I, II ja III kooliastmes aineõpetuse (õpe, mille puhul õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel) ja perioodiõppe (õpe, mille puhul erinevate õppeainete näiteks tehnoloogia ja käsitöö, ettevõtlusõpe, karjääriõpetus õppeaineid õpitakse kindlal perioodil) põhimõtteid. Perioodiõpet rakendatakse 9. klassis tehnoloogiaõpetuse, ettevõtlusõppe ning karjääriõpetuse õpetamisel. Ainetundide jaotus klassiti määratakse kooli tunnijaotusplaanis, mis on osa kooli õppekavast.
- 3.13.10. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund, mille pikkuseks on enamasti 45 minutit. Kool alustab koolipäeva enamasti paaristunnina, mille pikkuseks on 80 minutit. Samas võib õppetöö toimuda ka teistes õppevormides: paaristund (tehnoloogiaõpetus, kehaline kasvatus jms), õppekäik/-ekskursioon, projektitöö, e-õppepäev, iseseisev töö, vajadusel distantsõppena. Õppetunnid vahelduvad vahetundidega. Kooli õppe- ja kasvatus töö on korraldatud regulaarse päevakava alusel.
- 3.13.11. Distantsõpe viiakse läbi vastavalt Paistu Kooli distantsõppe õppekorraldusele.
- 3.13.12. Koolis võib toimuda õpe ka projektinädalate raames ühest üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel. Projektinädalate eesmärgiks on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist.
- 3.13.13. Osalemist projektides, olümpiaadidel ja võistlustel vaadeldakse õppe- ja kasvatus töö osana. Õppeprotsessi rikastamiseks viiakse õpet ellu ka väljaspool koolikeskkonda. Õppetunniks loetakse ka õppekäiku, milles toimub juhendatud õpe. Õppetund võib toimuda kooli ruumides, kooli territooriumil ja õppekäiguna väljaspool kooli territooriumi (noortekeskused, loodus- ja keskkonnahariduskeskused, muuseumid, raamatukogud jt kultuuriasutused).
Üritused, õppekäigud, projektõpe planeeritakse õppeaasta alguses kooli üldtööplaanis.
- 3.13.14. Ülekoolilised ühisüritused toetavad kooli väärtuskasvatust ja tugevdavad kogukonna-tunnet; loovad võimaluse õppeasutuste omavaheliseks koostööks ning ühisprojektideks kultuuriasutuste ja ettevõtetega. Ühisüritused toimuvad üldtööplani alusel üldjuhul õppepäeva sees. Õpilasi lubatakse tundide ajast osalema piirkondlikel ja üle-eestilistel õpilasvõistlustel.
- 3.13.15. Õpilaste nädalakoormus:
1. klass - 20 õppetundi;
 2. klass - 23 õppetundi;
 3. ja 4. klass - 25 õppetundi;
 5. klass - 28 õppetundi;
 6. ja 7. klass - 30 õppetundi;
 8. klassis - 32 õppetundi;
 9. klass - 32 õppetundi
- 3.13.16. Valikaine ja võõrkeelte valik: Koolis õpetatakse võõrkeelena inglise, vene ja saksa keelt.
- 3.13.16.1. Esimese võõrkeelena ehk A-võõrkeele, inglise keele õpetamisega alustatakse 3. klassis ning õpetatakse kuni 9. klassini, ainele on lisatud II kooliastmes 2 tundi;
- 3.13.16.2. Koolis õpetatakse B-võõrkeelena 6. - 9. klassini vene keelt või saksa keelt; B-võõrkeele valib õpilane 5. klassi lõpus. B-võõrkeele valiku kohta esitab lapsevanem kirjalikus

taasesitatavas vormis avalduse direktorile hiljemalt kehtiva õppeaasta esimeseks märtsiks.

4. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

4.1. Paistu Kool arvestab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja „Põhikooli riikliku õppekava“ § 15 lõike 9 kohaselt õppekava välist õppimist või tegevust kui õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi vahel on sõlmitud kokkulepe, mis võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

4.2. Kooli õppekava välise õppimise ja tegevuse arvestamisel lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest ning koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale kui tõendusmaterjal pole piisav.

4.3. Kooli õppekavaväliste õpingute ja tegevuste arvestamine annab paindliku võimaluse hariduse omandamiseks ning andekamatele õpilastele eneseteostamise võimaluse. Õpitulemused loetakse samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

4.4. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana toimub järgmiste etappidena: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

5. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISEKS JA ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

5.1. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on Paistu Koolis kavandatud järgmised tegevused.

5.1.1. Õppekava rakendamist taotlevad ühistegevused:

- 1) koolisisesed õppepäevad;
- 2) õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid;
- 3) õpetajate ja õpilaste uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused raamatukogus;

4) üks kord poolaastas toimuvad õpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad ainevaldkonnaülest pädevuste kujunemist.

5.1.2. Ülekoolilised ühistegevused

- 1) traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal
- 2) erinevate tähtpäevadega seotud üritused (aktused, õpetajate päeva tähistamine jms)
- 3) loovtööde ja praktiliste tööde ülevaateüritused (näitused, moešõu, kontsert jms, kus õpilased tutvustavad omaloomingut)
- 4) heategevusüritused
- 5) ainepäevad

5.1.3. Tundide ajal läbiviidavad ülekoolilised ühistegevused on õpilastele kohustuslikud.

5.1.4. Tunnivälise tegevuse eesmärgid:

- 1) õpilaste vabaaja sisustamine, omaalgatuse toetamine;
- 2) erivõimete ja –annete arendamine;
- 3) ainetundides õpitu kinnistamine;
- 4) muusikaliste, tantsuliste, kehaliste, keelelaste, käeliste, arvutialaste oskuste ja teadmiste arendamine;
- 5) emotsionaalsuse, eneseväljendusoskuse, esinemiskultuuri ja organiseerimis-oskuste arendamine;
- 6) tahtekasvatus;
- 7) rahvatraditsioonide tundmaõppimine;
- 8) huvi äratamine aine vastu, parimate ainetundjate väljaselgitamine;
- 9) traditsiooniliste ürituste kaudu süvendada õpilastes oma kooli tunnet ja rahvatraditsioone.

5.1.5. Peamised valdkonnad tunnivälises töös:

- 1) muusika: mudilaskoor, bänd;
- 2) rahvakultuur: rahvatants ja folkloor;
- 3) sport;
- 4) aineringid;
- 5) käsitöö ja kunst;
- 6) Noored Kotkad ja Kodutütred;
- 7) infotehnoloogia.

5.1.6. Õppekava efektiivseks täitmiseks tehakse koostööd erinevate partneritega– nii koolisisiselt kui ka väljaspool kooli.

Kooli koostööpartneriteks on järgmised:

- Viljandi vallavalitsus;
- Lemme talu;
- Paistu Noortekeskus;
- RMK;
- Heimtali Põhikool;
- Sõpruskoolid Soome Vabariigis ja Läti Vabariigis
- Kaitseliit;
- kohalik kogukond;
- erinevad haridusprogrammid;
- Viljandi Linnaraamatukogu;
- Paistu Raamatukogu;
- Paistu Rahvamaja;
- Viljandi muuseumid, •
- Keskkonnainvesteeringute keskus;
- Viljandimaa Omavalitsuste Liidu Haridusasutuste tervisenõukoguga;
- Viljandi Hariduse Arengufondiga ning lisaks teeme koostööd teiste piirkonna koolide ja lasteaedadega.

Lapsevanemad on kaasatud kooli õppetegevusse: näiteks tutvustavad vanemad õpilastele oma ametit või põnevat hobi; vanemad võivad olla III kooliastmes läbiviidava loovtöö juhendajateks või korraldavad koos õpetajatega üritusi vms.

Õppetöö mitmekesistamine toimub läbi projektide. Olulisel kohal projektide läbiviimisel on meeskonnatöö, mille aluseks on efektiivne koostöö. Projekt- õues- ja muuseumiõppeks ning õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse vastavalt aine tundi. Kui tegevus ületab õppetunni pikkuse (45 min), siis kasutatakse selleks üldjuhul põhikoolis trimestri viimast nädalat ja õppeaasta lõpupäevi. Vajadusel võib kooskõlastatult kooli juhtkonnaga kasutada õppekäikudeks ja ekskursioonideks lisaks teisi aegu õppeveerandi sees.

Koolis on pikapäevarühm, kus vastavalt päevakavale on tagatud järelevalve ja õppeülesannete täitmise toetamine.

Vahetunde on võimalik veeta raamatukogus, võimlas ja sobiva ilma korral õuealal ning spordiväljakutel.

5.2. Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused ning tunniväline tegevus kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010.a. määruse § 4 alusel.

6. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI JA NENDE KÄSITLEMISE MAHT

6.1. Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

- 6.1.1. Vastavalt Liiklusseadusele on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt; kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- 6.1.2. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.10.2011.a. määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Liikluskasvatuse teemad on tulenevad Põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“, maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest.
- 6.1.3. Määruses „Laste liikluskasvatuse kord“ on esitatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:
- põhikooli I astmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
 - põhikooli II ja III astmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Maanteeamet soovitab liikluskasvatuse teemade kaudu kujundada alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

- I kooliastme lõpuks õpilane:
 - teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
 - oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlvening küünarnukikaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
 - oskab käituda ühissõidukeis, neisse siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
 - oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisudega sõitmiseks ohutut kohta;
 - oskab ohutult liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
 - oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
 - peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
 - oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
 - oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.
- II kooliastme lõpuks õpilane:
 - oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, moopedijahi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitsed;

- oskab käituda ühissõidukeis, neisse siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
 - oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
 - oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
 - oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
 - tunneb/teab/mõistab liidluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
 - oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
 - oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja teab, kuidas ohtu vältida.
- III kooliastme lõpuks õpilane:
 - väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
 - oskab ohust teatada ja hinnata ohtulukorda;
 - oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitseid;
 - teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
 - oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
 - kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
 - mõistab liidluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
 - on teadlik ohutuslastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
 - oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutuslast olukorda teiste riikidega.

6.1.4. Klassijuhatajate ja aineõpetajate töökavades määratletakse liikluskasvatuse detailiseeritud teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides. Koolivälised liikluslast üritused kavandatakse kooli üldtööplaanis. 4. klassi õpilased saavad jalgratturi koolituse ja soovijatel on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks.

7. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

Loovtöö on läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv töö. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka koostöös kaasõpilastega. Kollektiivselt teostatud loovtööde puhul peab rühma iga liikme panus olema selgelt tõendatud ja nähtav igas töö etapis.

7.1. Loovtöö erinevad vormid:

- 7.1.1. Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Uurimistöö peab olema valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.
- 7.1.2. Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine, mida teostatakse individuaalselt või koos kaasõpilastega.
- 7.1.3. Loovtöö kaunites kunstides (muusika, kunst, kirjandus jms) ja tehnilisel teemal (leiutis, toode jms) kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja. Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile. Loovtöö muusikateosena võib olla õpilase omalooming või muusikateose esitamine. Kunsttöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, performance, ajaleht jne.
- 7.1.4. Loovtööna käsitletakse ettevõtlust minifirma vormis.
- 7.1.5. Loovtöö võib lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimisväärse koha üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimistööde konkursil (näiteks Archimedese Eesti õpilaste teadustööde riiklik konkurss, GLOBE õpilasuurimistööde konkurss, Tartu keskkonnahariduskeskuse õpilaste keskkonnaalaste uurimistööde konkurss jne). Vastava otsuse võtab juhendaja soovitusel ja õpilase ning vanema põhjendatud taotluse alusel vastu loovtöö hindamiskomisjon.

7.2 Loovtöö eesmärk on

- 7.2.1. pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust;
- 7.2.2. toetada õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimimise ja loovtöö protsessi kaudu;
- 7.2.3. toetada õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- 7.2.4. üldpädevuste (iseseisev ja meeskonnas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja

andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, infotehnoloogiliste vahendite kasutamine jne) kujunemist;

- 7.2.5. toetada õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

7.3. Loovtöö korraldamine

- 7.3.1. Üldjuhul valib õpilane 7. klassi II poolaastal või 8. klassi alguses (septembrikuu lõpuks). õpilased sobiva loovtöö teema omal valikul või aineõpetaja poolt soovitatud teemade seast.
- 7.3.2. Õpilane räägib ise läbi ja lepib kokku võimaliku juhendajaga ning annab oma valikust kokkulepitud ajaks teada klassijuhatajale.
- 7.3.3. Loovtöö teemat on õpilasel õigus vahetada üks kord, hiljemalt novembrikuu lõpuks; selleks esitab ta direktorile avalduse põhjendusega ja juhendaja nõusolekuga.
- 7.3.4. Loovtöö juhendaja on aineõpetaja, kaasjuhendaja võib olla väljastpoolt kooli. Kui kaasjuhendaja on väljastpoolt kooli, siis kooli poolt on juhendaja, kes juhendab vajadusel tegevust loovtöö kirjaliku osaga ning täidab loovtöö e-päevikut. Kui teema hõlmab ainetevahelist lõimingut, siis võib tööl olla vajadusel ka mitu juhendajat.
- 7.3.5. 8. klassi esimese trimestri jooksul esitavad õpilased detailsema tegevuste ajakava, milles kajastub:
- algse töö idee, teemavaldkond või töö pealkiri;
 - ülesanded ja tegevused, mis töö sooritamiseks on vaja läbi viia;
 - ajakava.
- 7.3.6. Loovtöö koostamist koordineerib loovtööd juhendav õpetaja; klassijuhataja jälgib õpilaste tegevuskavade koostamist ning perioodi jooksul üldist ajakavast kinnipidamist.
- 7.3.7. Loovtöö koostamise osas antakse tagasisidet e-päevikus, 1. ja 2. trimestril hinnetelehe kaudu ning tunnistusel; õpilase loovtööprotsessis osalemist käsitletakse ka arenguveestlusel.
- 7.3.8. Loovtöö on uurimuslik töö või praktilisest tegevusest ülevaadet andev kirjalik töö, mille vormistamist kirjeldatakse loovtöö vormistamise juhendis.
- 7.3.9. juhendaja vaatab loovtöö enne esitamist üle ning nõustub või ei nõustu selle esitamisega.
- 7.3.10. Loovtöö loetakse sooritatuks, kui õpilane on:
- esitanud tegevuskava;
 - valmistanud/koostanud loovtöö;
 - esitanud loovtöö õigeaegselt (märtsi lõpp);
 - esitlenud/kaitsnud oma loovtööd.
- 7.3.11. Loovtööde kaitsmine toimub reeglina 8. klassi aprillikuus.
- 7.3.12. Loovtöö kaitsmist koordineerib direktor või tema poolt volitatud isik, kelle poolt moodustatakse 3-5-liikmeline kaitsmiskomisjon; komisjoni ei kuulu reeglina juhendajad ja retsensendid.

7.4. Loovtöö teema valimine

- 7.4.1. Loovtöö teemavaliku teeb õpilane, üldisemad teemad võivad välja pakkuda aineõpetajad või juhendajad lähtudes õppekava läbivatest või kindla õpiosa õpitulemusest. Loovtöö liigi valikul on samuti abiks aineõpetajad või klassijuhataja.
- 7.4.2. Õpilane võib valida ka oma teema, kui tal on olemas sobiv juhendaja.
- 7.4.3. Täpsema ja spetsiifilisema teema valiku (ehk alateema valiku) teeb õpilane(sed) arutelus juhendajaga.
- 7.4.4. Juhendaja ja õpilane koostavad ajakava, mis kindlustab loovtöö õigeaegse valmimise.

Juhendaja roll:

- aitab õpilast tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse;
- nõustab õpilast loovtöö esitluse koostamisel.

7.5. Loovtöö hindamine

- 7.5.1. Hindamise eesmärgiks on:
 - kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täitmist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta;
 - kujundada analüüsivat ja kriitilist suhtumist oma töösse;
 - julgustada õpilast edaspidi veel midagi selles valdkonnas ette võtma või samalaadsete töödega tegelema.
- 7.5.2. Antakse hinnang:
 - töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, tööviiside või meetodite valik ja rakendamine; töö ülesehitus;
 - omaloomingulise teose puhul ideele, selle originaalsusele ja teostusele;
 - loovtöö protsessile: hinnatakse õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimisel, kokkulepetest kinnipidamisel, suhtlemisel;
 - keelekasutusele: stiil, sõnastus, lausestus, õigekiri;
 - loovtöö vormistamisele: vormistamisjuhendist kinnipidamine; teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine jm;
 - loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo ja selgus, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega;
 - rühmatöö puhul iga liikme tööle eraldi (individueaalselt esitab ja kaitseb), mina-vormis rõhuasetus.
- 7.5.3. Loovtöö hinne kujuneb juhendaja, retsensendi ja kaitsmiskomisjoni hinnangute tulemusena.
- 7.5.4. Juhul, kui õpilase loovtöö hinnatakse kaitsmisel „mitterahuldava“ hindegga, siis antakse õpilasele võimalus töö täiendamiseks ja selle uuesti esitlemiseks, kokkulepitud ajaks.
- 7.5.5. Kui loovtööd ei esitatud õigeaegselt, on hinne „mitterahuldav“ ning töö kaitstakse

- järelkaitsmisel.
- 7.5.6. Loovtöö hinne märgitakse 8. klassi tunnistusele; teema märgitakse põhikooli õpilasraamatusse ja põhikooli lõputunnistusele.

8. KARJÄÄRINÕUSTAMISE KORRALDUS

- 8.1. Karjääri planeerimise ja elukestva õppega toetatakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes kujundab oma elu teadlike otsuste, sh kutsevalikute, kaudu ning suudab kohaneda muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas.
- 8.2. Karjääriõpetuse peateemadeks on: enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel; õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine; karjääri planeerimine ja otsustamine.
- 8.3. Karjäärinõustamise protsessi kaasatakse Eesti Töötukassa spetsialistid.
- 8.4. Karjääri planeerimisega tegeletakse eakohasust arvestades aineõpetuses ja projektipõhiselt eesmärgiga:
- 8.5. Tagada teadmised tööturu arenguvajadusi arvestavatest õppimisvõimalustest;
- 8.6. Tagada pädevus teha teadlikke valikuid edasiõppimisel, mis võimaldab õpilasel oma potentsiaali parimal võimalikul moel välja arendada;
- 8.7. Arendada alates 7. klassist õpilase oskusi esitleda iseennast ja oma kogemusi Europassi keskkonnas;
- 8.8. Tutvustada ettevõtete tegevusi, tööelu ja ettevõtluse arenguperspektiive.
- 8.9. Karjäärinõustamisega aidatakse õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, ametitest ja õppimisvõimalustest, ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist ja eneseteostust.
- 8.10. Kooli karjääriteenuste süsteemi moodustavad:
 - erinevate õppimisvõimaluste tutvustamine karjääripäevadel, ainetundides ja klassijuhatajatundides;
 - karjääriõpetuse ainetund 9. klassis;
 - õpikeskkonna kujundamine läbiva teema Elukestev õpe ja karjääri planeerimine sisu ja eesmäärke arvestavalt;
 - aineõppesse sobivate teemakäsitluste, näidete ja meetodite toomine;
 - aineülest, klasside-vaheliste ja ülekooliliste projektide läbiviimine;
 - osalemine karjäärimessidel;
 - kohtumiste korraldamine erinevate eluvaldkondade spetsialistide, sh vilistlastega;
 - spetsialistide juhendamisel kutsesobivustestide läbiviimine, õpiplaani koostamine ning rollimängud.
 - karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning õppeasutusi tutvustavatele kataloogidele viitamine.
- 8.11. Karjääriplaneerimisel viiakse läbi spetsialistide juhendamisel nii individuaalseid kui ka grupinõustamisi.
- 8.12. Individuaalnõustamisel osaleb lisaks õpilasele soovi korral ka lapsevanem. Vajadusel lepatakse kokku korduskohtumine.
- 8.13. Grupinõustamisel osaleb grupp, klass. Grupinõustamisel tehakse erinevaid teste, rollimänge ja tutvustatakse erinevaid õppimisvõimalusi.

- 8.14. Koolis nõustavad õpilasi vastavalt oma pädevusele aineõpetajad, klassijuhatajad ja tugispetsialistid. Võimalusel kaasatakse teisi vastavasisulisi teenuseid ja -infot andvaid asutusi.

9. HINDAMISE KORRALDUS PÕHIKOO LIS

9.1. Hindamise korraldus tugineb Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Põhikooli riiklikule õppekavale.

9.2. Hindamise eesmärgiks on:

- 1) õpilase arengu toetamine;
- 2) õpilase positiivse hoiaku kujundamine õppimise suhtes;
- 3) õpilase innustamine ja suunamine sihikindlalt õppima;
- 4) õpilase enesehinnangu kujunemise suunamine;
- 5) õpilase suunamine üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimisele ning kooli kodukorra nõuete täitmisele;
- 6) õpilase õpitulemuste ja õppimisviiside kohta tagasiside andmine;
- 7) õpetaja tegevuse suunamine õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 8) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimise ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

9.3. Hindamise meetodid

9.3.1. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel või järel saab õpilane õpetajalt suulist või kirjalikku tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste kohta, ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta. Võtmepädevuste hindamisel arvestatakse iseseisvust ja meeskonnatöö oskusi teadmiste ja oskuste rakendamisel, loovust, kokkulepetest kinnipidamist, kuulamist ja teistega arvestamise oskust. Hinded ja hinnangud kantakse õpilaspäevikusse ja/või elektroonilisse õppeinfosüsteemi Stuudium.

9.3.2. Hindamisviisideks on suuline vastamine, vestlus, kirjutis, uurimus, laboratoorne töö, referaat, praktiline töö, esitus, väitlus, diskussioon, projekt, vaatlus- või treeningpäevik, tunnikontroll, kontrolltöö, tasemetöö, eksam. Hindamisviisi valik toetab oskuste harjutamist, võimalusi oma teadmisi erinevates kontekstides ja keskkondades kontrollida. Hindamisviisi valitakse õpetajate koostöös sellise põhimõttega, et õppeaasta jooksul tagatakse õpioskuste ja pädevuste arengu jälgimine.

9.3.3. Paistu Koolis rakendatakse õppimist toetavat (kujundavat) hindamist ja kokkuvõtvat hindamist:

9.3.4. Õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi kohta tagasiside andmine;

9.3.5. Kokkuvõttev hindamine on õpitulemuste saavutamise taseme kohta tagasiside andmine.

9.3.6. Õppimist toetava hindamise käigus püstitab ja jagab õpetaja õpieesmärke oma õpilastega; kuulab õpilasi õppeprotsessi käigus ning teab nende tugevusi ja nõrkusi; toetab õpilaste enesehindamise oskuse arengut; küsib mõtlemisele suunavaid küsimusi; suunab õpilasi enesejuhtimisel ning analüüsib hindamisel saadud informatsiooni oma edasise töö planeerimisel.

- 9.3.7. Õppimist toetav hindamine saab olla nii numbriline kui sõnaline ehk kujundavhindamine (kirjalik ja suuline). Õppimist toetavat hindamist rakendab õpetaja vastavalt oma õppeaine eripärale ja konkreetsele situatsioonile. Sellise hindamise ülesanne on toetada õppijat oma õppimise ja käitumise muutmisel lähtuvalt seatud eesmärkidest.
- 9.3.8. Õppimist toetava hindamisena on käsitletav individuaalne vestlus; grupivestlus; arenguvestlus; tähelepanu juhtimine vajalikuks peetavatele asjaoludele; sõnaline või mittesõnaline (märk, sõna või number) märguanne õppeprotsessi käigus; refleksioon, sh eneserefleksioon jm.
- 9.3.9. Kokkuvõttev hindamine on suunatud õpitulemuste saavutatuse taseme mõõtmisele. Õpetaja hindab õpilase teadmisi ja oskusi õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, hinnates õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Erinevate hindeliste tööde eesmärk on välja selgitada õpilase poolt saavutatud õpitulemuste tase. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib kokkuvõtvalt hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes- need on arvestuslikud hinded. Kokkuvõtva hinde panekul võtab õpetaja arvesse kujundava hindamise tulemusi ning arvestuslikke hindeid. Kokkuvõtvaks hindamiseks peab olema vähemalt kolm arvestuslikku hinnet.
- 9.3.10. Kokkuvõtval hindamisel rakendatakse 5-palli süsteemi, millest iga pall väljendab õpitulemuse saavutatuse taset.
- 9.3.11. „Nõrga“ ja „puuduliku“ kokkuvõtva hinde puhul annab aineõpetaja selgitavalt kirjalikku sõnalist tagasisidet.

9.4. Kujundav hindamine

- 9.4.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.
- 9.4.2. Kujundav hindamine vaatab ettepoole, andes tagasisidet mitte ainult hetkeseisu, vaid ka selle kohta, kuhu edasi minna ja kuidas seda teha. See näitab, kuidas õppimist efektiivsemaks muuta ja paremaid tulemusi saavutada.
- 9.4.3. Kujundav hindamine on õppeprotsessi lahutamatu osa ja toimub selle sees. Kujundav hindamine võib toimuda ka enesehindamise vormis.
- 9.4.4. Kujundava hindamise käigus õpilasele antav tagasiside koosneb kolmest komponendist: - kuhu ollakse jõutud, - kuhu tahetakse jõuda ja - kuidas sinna kõige paremini saada

9.5. Hindamine viie palli süsteemis

- 9.5.1. Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate õpitulemustega.

9.5.2. Teadmiste ja oskuste hindamise tulemused esitatakse numbriliste hinnetena viie palli süsteemis.

9.5.3. Hindamine viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” („väga hea”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on vastav täiel määral õppekava nõuetele;
- 2) hindegaga „4” („hea”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi;
- 3) hindegaga „3” („rahuldav”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu;
- 4) hindegaga „2” („puudulik”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav ning esineb olulisi puudusi ja vigu;
- 5) hindegaga „1” („nõrk”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see ei vasta õppekava nõuetele ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

9.5.4. Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, siis

- 1) hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100%,
- 2) hindegaga „4”: 75–89%,
- 3) hindegaga „3”: 50–74%,
- 4) hindegaga „2”: 20–49%,
- 5) hindegaga „1”: 0–19% maksimaalsest punktide arvust.

9.5.5. Õpetajal on võimalus otsustada hindamisskaala muutmine 5 protsendipunkti osas.

9.5.6. Individuaalse õppekavaga (IÕK) õpilaste puhul kirjeldatakse võimalikud hindamiserisused aineõpetaja töökavas, kokkuvõtva hindamise erisused IÕK üldosas.

9.5.7. Õppeainetes, mis eeldavad erivõimelisel põhinevaid oskusi (kehaline kasvatus, muusika, kunst, tööõpetus), ei eelistata hindamisel andekust, vaid õpilaste püüdlikkust, osalemist õppeprotsessis ja teoreetilisi teadmisi.

9.5.8. Tervisest tingitud erivajadustega õpilaste hindamisel arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatus tundidest ja raviarsti määratud harjutuste sooritamist. Hinnatakse õpilase teadmisi spordist, liikumisest, kehaliste harjutuste sooritamisest ning õpetaja antud eriülesannete täitmist (referaatide koostamine, osalemine spordikohtunikutöös jne).

9.6. Hindeliste tööde korraldus

9.6.1. Trimestri jooksul läbitavad peamised teemad, hindamise korralduse (nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aeg ja vorm), planeeritavad erinevad hindelised tööd ning arvestuslikud tööd teeb õpetaja õpilastele teatavaks iga trimestri algul.

9.6.2. Hindelise töö vorm võib olla nii suuline kui kirjalik: suuline esitus, kirjalik tunnikontroll, kontrolltöö, klassikirjand, kodukirjand, essee, arutus, referaat, kirjalik või suuline iseseisev töö, rühmatöö, uurimistöö, praktiline töö, loovtöö, projektitöö, kodulugemine, arvestus, proovieksam jm.

9.6.2.1. Tunnikontroll hõlmab

- 1) 1 või 2 ainetunni materjali;
- 2) võib olla läbi viidud ette teatamata;
- 3) kestab üldjuhul kuni 20 minutit;
- 4) arv ei ole õppeperioodi jooksul piiratud;

9.6.2.2. Kontrolltöö

- 1) materjal hõlmab ühe tervikliku (3 või enama tunni) aineosa;
- 2) toimumisaja fikseerib õpetaja e-päeviku kontrolltööde graafikus vähemalt 5 õppepäeva enne kontrolltöö toimumist;
- 3) on koostatud arvestusega, et selle sooritamiseks kulub õpilasel maksimaalselt 45 minutit (eranditeks on klassikirjandid, proovieksamid vmt);
- 4) üldjuhul on ühes koolipäevas lubatud klassile läbi viia 1 kontrolltöö, kui osapooled ei lepi kokku teisiti;

9.6.3. Tulenevalt hindamise eesmärgist võivad erinevate hindeliste tööde hinded olla erineva tähtsusega. Olulisema tähtsusega on tööd, mis on märgitud arvestuslikena (e-päevikus tumedas kirjas ja vastavalt korrale ette teatatud).

9.6.4. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, hinnatakse vastavat suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hindegas „nõrk“.

9.6.5. Tegemata või esitamata hindelised tööd tähistatakse e-päevikus sümboliga „T“.

9.6.6. 1. klassis kasutatakse alates I trimestrist numbrilist ning sõnalist hindamist.

9.7. Tasemetööde, üleminekueksamite, loovtööde korraldus

9.7.1. Õpilaste hulgas viiakse läbi riiklikke tasemetöid ning katselisi töid, mida ei hinnata. Nende tööde kohta annab aineõpetaja õpilasele ja tema vanemale kokkuvõtva tagasiside tulemustest.

9.7.2. 8. klassi õpilased koostavad loovtöö, mille hinne kantakse 8. klassi tunnistusele ja teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

9.8. Hindamisest teavitamine

9.8.1. Hindeliste tööde tulemustest teavitab õpetaja õpilasi nädala jooksul.

9.8.2. Õpilane ja lapsevanem saavad hinnete kohta teavet e-päevikust, õpilaspäevikust (1. - 3. klass), aineõpetajalt või klassijuhatajalt.

- 9.8.3. Kool teavitab õpilast ja lapsevanemat õpilase hinnetest/hinnangutest paberil vormistatud klassitunnistuse kaudu trimestrite ja õppeaasta lõpul.

10. JÄRELEVASTAMINE

10.1. Hindeliste tööde järelevastamine

- 10.1.1. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Konsultatsioonide ajad avaldatakse kooli veebilehel ja infostendil.
- 10.1.2. Kui kokkuvõtlikku arvestuslikku tööd on hinnatud hindegas „puudulik“ või „nõrk“ või märkega T, antakse õpilasele ühel korral kümne õppepäeva jooksul õpetaja poolt määratud ajal võimalus järelevastamiseks.
- 10.1.3. Tunnikontrolli järelevastamise korra kehtestab aineõpetaja, teavitades sellest õpilasi trimestri algul.
- 10.1.4. Kui õpilase arvestuslikku tööd või muud hindelist tööd on hinnatud hindegas „nõrk“ seoses kõrvalise abi või mahakirjutamise tuvastamisega, on õpetajal õigus keelduda järelevastamise võimaluse andmisest.
- 10.1.5. Märge „T“ tähistab e-päevikus tegemata tööd, mis tuleb kindlasti sooritada kümne õppepäeva jooksul. Kui õpilane jätab selle ülesande põhjendamatult kokkulepitud ajaks täitmata, asendatakse märge „T“ hindegas „1“.
- 10.1.6. Õpilase pikemaajalise (enam kui üks õppenädal) põhjendatud puudumise korral toimub järelevastamine õpetajaga kokku lepitud ajal kahe õppenädala jooksul pärast õpilase kooli naasmist.
- 10.1.7. Kui õpilane on mõjuva põhjusega puudunud pikemat aega koolist ja talle ei saa välja panna trimestrihinnet, on õpilasel kohustus osaleda järgneval perioodil konsultatsioonitundides.
- 10.1.8. Mitterahuldavat trimestrihinnet ei parandata.

10.2. Korduseksamid

10.2.1. Põhikooli lõpueksami korduseksam

- 10.2.1.1. Põhikoolilõpetaja, kes ühtse põhikooli lõpueksami ajal haigestub või ei saa sellel osaleda muul kooli direktori poolt mõjuvaks loetud põhjusel või kelle ühtse põhikooli lõpueksami hinne oli «nõrk» või «puudulik», sooritab korduseksami koolieksamina.
- 10.2.1.2. Põhikooli lõpueksami korduseksam sooritatakse kooli direktori poolt määratud ajal, hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase ja tema esindaja taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

11. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE

11.1. Käitumise hindamine

- 11.1.1. Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise kohta iga õppetrimestri lõpus.
- 11.1.2. Käitumist hinnatakse hinnetega „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.
- 11.1.3. Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes täidab kooli kodukorra nõudeid ning järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme.
- 11.1.4. Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes täidab kooli kodukorra nõudeid ning üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, kuid esineb eksimusi, mille tõttu vajab pedagoogide ja lapsevanemate tähelepanu ja suunamist.
- 11.1.5. Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

11.2. Hoolsuse hindamine

- 11.2.1. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel ning heaperemehelik suhtumine õppevahenditesse, nende olemasolu ja kord, vastavus kokkulepitud nõuetele.
- 11.2.2. Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud tegevuse lõpuni.
- 11.2.3. Hoolsushinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi oma tegelike võimete kohaselt; kelle töövahendid on korratud või puuduvad sel määral, et see häirib õpilase õppes osalemist.
- 11.2.4. Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate juhiseid, jätab sageli oma kodused õppeülesanded tegemata, töövahendid ei vasta kokkulepitud nõuetele või puuduvad pidevalt.

11.3.KOKKUVÕTTEV HINDAMINE: TRIMESTRI-, POOLAASTA JA AASTAHINNE

- 11.3.1. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
- 11.3.2. Ühe või kahe nädalatunniga õpetatavates õppeainetes võib aineõpetaja kokkuvõtva hindena kasutada trimestrihinde asemel poolaastahinnet (poolaasta lõppeb jaanuari kolmandal nädalal). Poolaastahindamine toimub järgmistes õppeainetes (tehnoloogias, inimeseõpetus, ettevõtlusõpe, karjääriõpe, geograafia, ühiskonnaõpetus, kunstiõpetus, muusika)
- 11.3.3. Kuna Põhikool võib tõsta hinnete koondamise sagedust ning kasutada poolaastahinnete asemel trimestrihindeid, siis Paistu Koolis pannakse trimestrihinne välja põhiainetes antud trimestri jooksul saadud hinnete alusel.
- 11.3.4. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete või poolaastahinnete alusel, v.a õppeainetes, milles aastahinne tuleks „puudulik“ või „nõrk“.
- 11.3.5. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja 01. juuniks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 11.3.6. Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu õpilase aastahinnete alusel.
- 11.3.7. 2. - 9. klassi viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu.
- 11.3.8. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 31. augustiks.
- 11.3.9. Eeltoodud tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ettenähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.

12. TÄIENDAV ÕPPETÖÖ

- 12.1. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“.
- 12.2. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- 12.3. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel õppeülesandeid, mille tulemusel omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.
- 12.4. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu, see on kestusega 5-10 õppepäeva.
- 12.5. Õpilase täiendava õppetöö tulemusi hinnatakse.
- 12.6. Arvestades täiendava õppetöö tulemusi pannakse aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.

- 12.7. Kui õpilane viiakse järgmisse klassi üle mitterahuldava aastahindega, rakendatakse uuel õppeaastal tema õppe toetamiseks koheselt koolisiseseid tugitegevusi ja vajadusel individuaalset õppekava.

13. KLASSIKURSUSE KORDAMINE

- 13.1. Õppenõukogu võib põhjendatud otsusega erandjuhul jätta põhikooli õpilase klassikursust kordama, kui:
- 1) õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“;
 - 2) täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud;
 - 3) õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugitegevusi.
- 13.2. Õppenõukogule eelneb vestlus, kus on esindatud klassijuhataja, lapsevanem, õpilane, aineõpetaja(d), õppealajuhataja, direktor, vajadusel lastekaitsetöötaja.
- 13.3. Õppenõukogu otsuses tuuakse välja kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.
- 13.4. Õpilane arvatakse koolist välja vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse“ §28-le.

14. HINDE JA HINNANGU VAIDLUSTAMINE

- 14.1. Hinde vaidlustamisel pöörduakse esmalt aineõpetaja poole, seejärel vajadusel õppealajuhataja või kooli direktori poole, esitades kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist kirjaliku taotluse koos põhjendusega.
- 14.2. Hoolsuse ja käitumise hinde vaidlustamisel pöörduakse esmalt klassijuhataja poole, seejärel vajadusel õppealajuhataja või kooli direktori poole, esitades kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist kirjaliku taotluse koos põhjendusega.
- 14.3. Kooli direktor teeb vaidlustatud hinde osas otsuse viie tööpäeva jooksul, konsulteerides õppealajuhatajaga, aineõpetajaga ja/või klassijuhatajaga ning teavitab vaidlustajat sellest kirjalikult või suuliselt viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast.

15. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

- 15.1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 15.2. Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeele klassis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, mis on ühitatud B1- või B2-taseme eksamiga.
- 15.3. Kui õpilane sooritas B2-tasemega ühitatud eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, kuid ei sooritanud seda tasemetunnistuse väljastamiseks nõutava tulemusega, arvestatakse põhikooli lõpetamisel eesti keele B1-taseme eksamiga ühitatud ühtse põhikooli lõpueksami tulemust.
- 15.4. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk” või „puudulik” viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- 15.5. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- 15.6. Õpilane, kellele on vastavalt keeleseadusele väljastatud eesti keele oskuse C1-taseme tunnistus, ei pea sooritama eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksamit.
- 15.7. Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.
- 15.8. Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded või milles tal ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses. Koolid, kus rakendatakse mittetatsionaarset õppevormi, on kohustatud looma võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina koolikohustusliku ea ületanud isikule, kes on esitanud koolile sellekohase kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 1. novembriks. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt

juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

16. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE

- 16.1. Kool tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta. Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse, õpilaste õiguste ning kohustuste kohta. Õppeperioodi jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast ja tema vanemat vastavalt kooli kodukorras sätestatud korrale.
- 16.2. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri algul.
- 16.3. Kool tagab teabe kättesaadavuse vanematele õppe- ja kasvatuse korralduse kohta (Stuudium, õpilaspäevik, e-post, telefon, individuaalne vestlus, arenguvestlus, ümarlaud, klassikoosolekud, kooli üldkoosolekud, kooli kodulehekülg).
- 16.4. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajadusel kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, huvialad, vajadusel valitakse sobivad õppemeetodid ning rakendatakse õppeprotsessis individuaalset lähenemist ning diferentseeritud õppe korraldamiseks.
- 16.5. Kool nõustab vajadusel õpilase vanemat õpilase arengu toetamises.
- 16.6. Õpilase arengu ja toimetuleku jälgimine ja analüüs toimub tugispetsialistide koostöös järgmiste formaatide kaudu:
 - 1) logopeediline etteütus üks kord poolaasta jooksul;
 - 2) klassi aineõpetajate ümarlaud;
 - 3) Stuudiumi pidev analüüs;
 - 4) arenguvestlused klassijuhatajaga üks kord aastas. Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut ning antakse tagasisidet õppekava üldpädevuste, õpioskuste ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguvestlusel seatakse eesmärgid järgnevas perioodiks. Arenguvestluste läbiviimise põhjendus, eesmärgid ning protseduurireeglid on sätestatud Paistu Kooli arenguvestluse läbiviimise korras.
- 16.7. Õpilaste ja vanemate nõustamine lähtub järgmistest põhimõtetest: õppenõustamine, logopeediline nõustamine, eripedagoogiline nõustamine, psühholoogiline nõustamine, sotsiaalpedagoogiline nõustamine.
- 16.8. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamise edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning võimaldab õpilastele karjääriinfo ja -nõustamine kättesaadavuse.

17. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEGEVUSTE RAKENDAMISE KORD

17.1 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

- 17.1.1. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamise aluseks on „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ ning „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatu.
- 17.1.2. Hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
- 17.1.3. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse võimalusel kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.
- 17.1.4. Õpilase esmane abistamine ja nõustamine on õpetaja ülesanne. Klassi- või aineõpetaja rakendab konsultatsioonitundides tugiõpet kõigile, kellele on üksikhindena pandud „nõrk“ („1“) või „puudulik“ („2“) või on antud samaväärne sõnaline hinnang.
- 17.1.5. Tugiõpe on individuaalne või grupiviisiline abi ja nõustamine, mis tagab õpilase edasijõudmise ainetundides.
- 17.1.6. Õpilasele, kelle trimestrihinne on mõnes aines „nõrk“ („1“) või „puudulik“ („2“), kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata või kes vajab õpioskuste ja -vilumuste kujundamiseks toetavat keskkonda, otsustatakse selles aines nõutavate teadmiste ja oskuste omandamiseks üks järgmistest meetmetest:
 - 1) kohustuslik osalemine aineõpetaja konsultatsioonitundides;
 - 2) tugispetsialisti teenus (vastavalt tugipersonali koosseisule);
 - 3) individuaalne tugi tunnitöös õpetaja abilt;
 - 4) osalemine õpiabirühmas;
 - 5) osalemine pikapäevarühmas;
 - 6) individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine.
- 17.1.7. Direktor määrab hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (HEV-õppe koordineerija), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel. Ta toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.
- 17.1.8. Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga teha muudatusi või kohandusi õppesisus,

õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel vormistatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardis (IAJK) ja erisused näidatakse õpetaja töökavas.

- 17.1.9. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga, või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine koolivälise nõustamismeeskonna soovitusena, tuleb õpilasele koostada individuaalne õppekava (IÕK).
- 17.1.10. Kui IÕK-ga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, pöördub kool või vanem koolivälise nõustamismeeskonna poole, et saada lisa soovitusi õppekava muutmiseks.
- 17.1.11. Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, koostatakse talle IÕK ning vajaduse korral tagatakse täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt, sh haridusprogrammide nt noppõppe või teiste haridusasutuste kaudu.
- 17.1.12. Hariduslikust erivajadusest, mis tuleneb kõrgematest vaimsetest võimetest, eriandekusest, tugevast motivatsioonist või loomingulisusest, on õpilasel võimalik: saada diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva tasemega õppida; saada õpetajapoolset juhendamist ja nõustamist aineolümpiaadiks ja võistluseks valmistumisel; osaleda aineolümpiaadidel, -võistlustel ja õpilaspriistides; võtta osa enesetäiendamiseks ja olümpiaadideks valmistumiseks nt TÜ Teaduskooli kursustest vms; organiseerida, osaleda ja esineda ülekoolilistel sündmustel.
- 17.1.13. Meetmete rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.
- 17.1.14. Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalevad õpetajad ja tugispetsialistid kaks korda õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolse kokkuvõtte ja soovitusi.
- 17.1.15. Õppeaasta lõpul hindab HEV-õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb vanemale, ja vajaduse korral kooli direktorile, ettepanekud edasisteks tegevusteks:
 - 1) meetme rakendamise lõpetamine;
 - 2) meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;
 - 3) meetme vahetamine või muu meetme lisamine;
 - 4) täiendavate uuringute teostamine;
 - 5) koolivälise spetsialisti või nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.
- 17.1.16. Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusi õpilaste tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusi õppe

korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad klassijuhataja ja HEV-õppe koordineerija.

17.1.17. Individuaalse arengu jälgimise kaart avatakse õpilastele, kellele

- 1) rakendatakse mõnd tugitegevust;
- 2) rakendatakse IÕK;
- 3) arvatakse vajalikuks edaspidi rakendada tugitegevusi, koostada IÕK või soovitada edasisi tegevusi, sh koolivälise spetsialistide poole pöördumine.
- 4)

17.2. Individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine ja selle alusel õppivate õpilaste hindamine

17.2.1. Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele IÕK.

17.2.2. Kool koostab õpilasele IÕK juhul, kui:

- 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavas õppesse;
- 2) õpilase õppekava erineb olulisel määral klassile koostatud õppekavast;
- 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
- 4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

17.2.3. IÕK rakendatakse kooli või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja õpilase vanema nõusolekul.

17.2.4. Õpilastele, kelle puhul pole koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud teisiti, rakendatakse IÕK üheks õppeaastaks.

17.2.5. IÕK kinnitab direktor käskkirjaga. Käskkirjas kirjeldatakse üldiselt IÕK-ga rakendatavad erisused. Aineti märgitakse rakendatavad erisused õpetaja töökavas.

17.2.6. IÕK alusel õppivatele õpilastele võimaldatakse vajadusel

- 1) isaaega hindeliste ja arvestuslike tööde puhul;
- 2) õpetajapoolse vahetu juhendamise osakaalu suurendamist;
- 3) õppeülesannete mahu vähenemist
- 4) abimaterjalide ja -vahendite kasutamist;
- 5) ülesande täitmist alternatiivsel viisil;
- 6) töökorralduste lihtsustamist, õppetekstide jõukohastamist.

17.2.7. IÕK alusel õppivate õpilaste puhul ei rakendata hindamiserisusi, kui on tehtud muudatusi õppe sisus ja läbiviimise protsessis.

17.2.8. IÕK alusel õppivate õpilaste puhul vajadusel rakendatavad hindamiserisused kirjeldatakse õpetaja töökavas.

17.2.9. Klassile koostatud töökavas näitab aineõpetaja erisused, mida rakendab IÕK alusel klassis õppivatele õpilastele.

- 17.2.10. Õpilase puhul, kellele on rakendatud vähendatud õpitulemusi, koostab aineõpetaja eraldi töökava või näitab sisu klassi töökava lisaveerus.
- 17.2.11. Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 18 sätestatust, põhikooli riiklikus õppekavas §17 lõikes 4 ja § 22 lõikes 7 sätestatust ning gümnaasiumi riiklikus õppekavas § 13 sätestatust.
- 17.2.12. Õpilane viiakse individuaalsele õppekavale üle Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004.a. määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 28 punkti 6 alusel.
- 17.2.13. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010.a. määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lõigete 2 ja 7 kohaselt märgitakse õpilasraamatu õpilase leheküljele andmed individuaalse õppekava rakendamise kohta ning kantakse klassipäeviku üldnimekirja vastava märkega.

18. PÕHIKOOI SIHISEADE LIHTSUSTATUD ÕPPES

- 18.1.1. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud õpitulemusi.
- 18.1.2. Igale lihtsustatud õppe õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart (aluseks PGS § 46 lõige 7). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu kaardil olevast teabest.
- 18.1.3. Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele harjutamise kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.
- 18.1.4. Lihtsustatud õppe õpilastel kujundatakse suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui erinevate täiskasvanutega.
- 18.1.5. Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.
- 18.1.6. Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiendus- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Õpilane tuleb võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel tööl ja avalikus elus.
- 18.1.7. Tähtis on erinevate osapoolte (lapsevanemad, õpetajad, tugispetsialistid) järjepidev koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajadusel kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt.

18.2. Pätevused

18.2.1. Lihtsustatud õppes käsitatakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

18.2.2. Lihtsustatud õppes eristatakse üldpädevusi ja arenguperioodidel taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.

18.2.3. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

18.2.4. Lihtsustatud õppes taotletavad üldpädevused on kohandatud lähtuvalt riikliku õppekava § 4 punktist 4.

18.2.5. Õpilastel kujundatavad üldpädevused on:

- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme;
- 3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;
- 4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;
- 5) suhtluspädevus – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;
- 6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;

7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest;

8) digipädevus – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

18.2.6. Lihtsustatud õppe puhul tuleb arvestada õpilaste arenguperioode, mis jagunevad järgmiselt: 1.–2. klass, 3.–5. klass, 6.–7. klass, 8.–9. klass. Selline jaotus, mis ei ühti kooliastmetega, tuleneb õpilaste arengu seaduspärasustest – muutustest õppijate kognitiivses arengus ning kõne ja isiksuse arengus. Eri arenguperioodidel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ning õpitulemuste kaudu.

18.3. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa

18.3.1. Taotletavad pädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistevõttes;
- 3) kontakteerub ühistevõttes teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausestega;
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
- 8) täidab ülesanded koostevõttes, eeskujuga ja näidise järgi, omandatud oskuste piires suulise korralduse kohaselt;
- 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
- 10) vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
- 11) loeb jõukohast õpitut teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 12) arvutab õpitut arvuvalla piires ning mõeldab täiskasvanu abiga;
- 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;
- 14) käitub õpitut oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

18.3.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis

- 1) Esimesel arenguperioodil on põhitähtsuseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt

tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppe-eesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

2) Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.

3) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.

4) Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.

5) Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.

18.3.3. Taotletavad pädevused 3.–5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 2) mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;
- 3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- 4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;
- 5) oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;
- 6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümbboleid);
- 7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;
- 8) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;
- 9) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;
- 10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid motive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
- 11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;

- 13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;
- 15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid.

18.3.4. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis

- 1) Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
- 2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
- 3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.
- 4) Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suulisi kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.
- 5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

18.3.5. Taotletavad pädevused 6.–7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;
- 2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
- 3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
- 4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- 5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- 6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- 7) vaatlleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmiste vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- 9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;
- 11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;

- 12) oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnistada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 14) väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

18.3.6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis

- 1) Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.
- 2) Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.
- 3) Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.
- 4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

18.3.7. Taotletavad pädevused 8.–9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- 3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- 4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- 5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
- 6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetiliselt või õiguslikult vääradele ettepanekutele;
- 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;

11) mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;

12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

18.3.8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis

1) Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.

2) Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.

3) Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.

4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

18.3. Õppekorraldus

18.4.1. Õppekava läbivate teemade eesmäärke, oodatavaid tulemusi ja nende käsitlemist on kirjeldatud kooli õppekavas ning kohandatakse vastavalt lihtsustatud õppele.

18.4.2. Läbivad teemad on üld- ja arenguperioodide pädevuste ning õppeainete lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

18.4.3. Kohustuslike ja valikõppeainete nädalatundide arv

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel					2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu						1	2	2	1

Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tehnoloogia	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Valikõppeaine			2	2	2	2	2	2	2
Kokku	20	23	25	25	28	30	30	32	32

Lihtsustatud õppekava õpilaste oskusainete tunnid toimuvad tavaklassiga koos. Valikõppeainena õpitakse 3. – 7. klassis arvutiõpetust. Valikõppeaine arvelt on suurendatud 7. klassi matemaatika tunde ühe tunni võrra.

18.5. Hindamine

18.5.1. Õpilase hindamisel lähtutakse Vabariigi valitsuse 11.03.2013 määrusest nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

18.5.2. Hindamise eesmärk on anda tagasisidet õppe edukuse kohta, innustada, toetada õpilase individuaalset arengut, suunata enesehinnangu kujunemist ja sihikindlalt teadmiste omandamist, anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

18.5.3. Õpilasi kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada eesmärkide seadmise oskust, analüüsida oma õppimist ja käitumist ning tõsta õpimotivatsiooni.

18.5.4. 1. klassis kasutatakse kõigis õppeainetes kujundava hindamise põhimõtteid. Õpetaja annab suulist ja kirjalikku tagasisidet, tunnustades edusamme ning juhtides tähelepanu vajakajäämistele.¹

18.5.5. 2.–9. klassis kasutatakse loov- ja oskusainetes (kunstiõpetuses, käsitöös ja kodunduses, tehnoloogiaõpetuses, muusikas, liikumisõpetuses) ja valikainetes mitmeeristavat hindamist „arvestatud“ ja „mittearvestatud“

18.5.6. Kui üldise toe raames on õpilasele tehtud erisusi hindamises, võib õpiraskustega õpilast hinnata hindega „3“ ka siis, kui tulemus jääb alla 50%. Vajadusel võib õpilane kasutada riiklikes õppekavades toodud õpiväljundite saavutamiseks abivahendeid, saada lisajuhendamist, teha kohandustega ülesandeid või kasutada lisaega.

18.5.7. Suuremahuliste kohanduste korral (õppekava mahu vähendamine) vormistatakse õpiraskustega õpilasele individuaalne õppekava, kus lepitakse kokku hindamine, et motiveerida pingutama individuaalsetest eesmärkidest lähtuvalt ning toetada õpilast vähemalt minimaalsel tasemel (hinne „3“) õpitulemuste saavutamiseks. Kokkulepitud kohanduste alusel saadud hindele lisatakse Stuudiumis mäрге „töö sooritatud kohandustega”

19. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

19.1. Õpetaja töökava

- 19.1.1. Õppetöö planeerimise aluseks on õpetajatel põhikooli riiklik õppekava, kooli õppekava üldosa, ainekavad ja õppeaasta eesmärgid, millest lähtuvalt koostab aineõpetaja igaks õppeaastaks oma töökava.
- 19.1.2. Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.
- 19.1.3. Töökava on tegevuskava, mis kajastab õpitulemusi, ajakava, õppesisu ja -tegevusi.
- 19.1.4. Töökava koostamine ja arendamine kuulub õpetaja kohustuste hulka.
- 19.1.5. Õpetaja planeerib oma tegevust koostöös teiste aineõpetajatega.
- 19.1.6. Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajate vahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- 19.1.7. Õpetaja töökavad on vormistatud trimestrite kaupa.
- 19.1.8. Õpetaja esitab töökava kokkulepitud ajal kooli elektroonilises võrgus.
- 19.1.9. Iga trimestri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele teatavaks õppeaines läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted. Samas teeb õpetaja teatavaks konsultatsioonide ajad, nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra.
- 19.1.10. Töökavas näidatakse ära antud perioodi
 - 1) õppeteemad, ajaline jaotus (nädal kuupäevaliselt) ja oodatavad õpitulemused;
 - 2) õppeprotsessi käigus kasutatavate hindamismeetodite kirjeldus;
 - 3) kokkuvõtva hindamise kirjeldus ja hindamiskriteeriumid;
 - 4) olulisemad põhimõtted üldpädevuste kujundamisel, läbivate teemade käsitlemise ja
 - 5) lõimingu teostamisel;
 - 6) hariduslike erivajadustega õpilaste puhul rakendatavad erisused;
 - 7) planeeritavad üritused.

- 19.1.11. Kasvatustegevuse ja klassi ühisürituste planeerimiseks koostavad klassijuhatajad töökavad.
- 19.1.12. Klassijuhatajad planeerivad töö klassiga ja esitavad töökavad elektrooniliselt kokkulepitud ajal.
- 19.1.13. Klassijuhataja töökavas näidatakse ära
- 1) klassijuhatajatöö eesmärgid;
 - 2) klassijuhatajatundides käsitletavat teemat;
 - 3) klassi ühistegevus;
 - 4) koostöö lastevanematega.

20. KOOLI ÕPPEKAVA MUUTMISE ALGATAMINE

- 20.1. Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli põhimääruse muutmise kooli direktor.
- 20.2. Kui kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, tuleb algatustaotlus esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.
- 20.3. Kui esitatud taotlus on asjakohane, kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse, ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.
- 20.4. Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise muudatused enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- 20.5. Kooli direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtivate õigusaktidega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtivate õigusaktidega.
- 20.6. Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooli õppekava kehtestamine toimub käskkirjaga.
- 20.7. Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest.
- 20.8. Kool avalikustab õppekava koos lisadega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimaluse kooli õppekavaga tutvumiseks.